

MAGYAR KURIR

Béceből, Pénteken, Aprilis' 5dikén, 1822.

Nagy Britannia és Iríndia.

A' Sierra, Leoni Uj Jan. 13d. így szól: „Azon ördögi me... csek közé, mellyek által a' rabszolgái áldozatok vásároltatnak, tartozik a' következendő. Két nyomorult emberek, Bate-man és Pearze, Anglusok vagy Amerikaiak azért fizettetnek, hogy a' Nunez és Pongos vizek közli lakosok közt egyenletlenséget támaszsanak. Az efféle zendülésekben nem annyira azon igyekeznek a' felek, hogy ellenségeiket megöljék, hanem hogy mentül többeket tehessenek foglyokká, kiket tüstént rabszolgák gyanánt eladassanak. A' rabszolgákkal kereskedőknek Ágensaik ilyenkor mindég résen vannak, s csekély summáért veszik által a' szerencsétlen áldozatokat. Azon kegyetlenségnek, mellyel a' Hajós-Kapitányok az illy rabszolgákkal bánni szoktak, példájául szolgálhat a' következő történet: Egy Spanyol hajó megérkezik Augusztusban a' Pongos vizére, megrakodik 260 rabszolgával s elindul Sept. elején Havannah felé. A' rabszolgák számához képpes a' hajó ürege kicsiny lévén, kénytelen volt a' Hajós-Kapitány kevés vízre s rizkására szorítani rabjait. Az eziránt való panasz siket fülekre talált a' Kapitánynál, ki is nemcsak hogy három nap az élelmet megvonta rabszolgáitól; de minden érzékenység nélkül vévén fegyvereit, közikbe pusházott, s azok, kezekon lábokon láncz lévén, mozdulni is alig tudtak. Erre ismét vissza-evezetta a' Pongoshoz, hol az agyon-

lövettek helyett előket vett-fel s újra útnak indult. Az Anglus hajók minden erővel igyekeznek ezen gyalázatos kereskedésnek elnyomásán; de iparkodásokat sikeretlenné teszi a' Kötésnek azon jegyzéke, hogy valamely hajót egyedül csak akkor szabad letartóztatni, mikor valóság-gal rajta vannak a' rabszolgák. Ezért a' szerencsétlenek a' parton rejtekben tartatnak, s csak akkor vétetnek-fel a' hajóra, midőn az Anglus hajó már indulóban van; a' mikor a' vasmacskák hirtelen felvonatnak s a' rabszolgáshajó neki ered a' tengernek, a' hol, sebes futású lévén, nem könnyű elcsipni.“

Waddington nevű Zászlótartócska feles számú jó barátival a' m. h. gd. estvéjén a' Radicalis Reformátorok hajdani Fogadó-jokban a' Jákob kutjában, iddógált, hű barátjának. Huntaak' egészségéért s minél előbbi megszabadulásáért. Kiürítvén néhány kupa sert, haza felé indult barátjaival, de kiknek fejekben a' drága ital az útszán lármára adott alkalmatosságot, melly mind addig nem csilapodott, míg az éjjeli vigyázók közbe nem vetették magokat. Ekkor, mind szaladásnak vették a' dolgot a' kis Vitézen kívül, ki kézzel lábbal vagdalódzott s kétszer képen vágott egy strázsát, ki is erre a' kis embert hóna alá kerítvén, vállára vetette s a' strázsaházba tette-le. Alig hogy maga lábára állott a' kis Vitéz, azonnal felelevenedett benne a' drága szabadságért való lelkesedés, mellyért több ízben vitézül küszdött, s a' jelenlévő Politizai Biztos előtt

próbáját kívánván adni ékesszóllásának, a többek közt így beszélt: „Védelmezném magamat, ha maga az Anglus Király nyúlna is hozzám; nem Anglus vér folyna ereimben, ha olly gyalázatosan erednék futásnak mint társaim, mellyért őket meg is vetem, 's velek többé Nagy-Mesterünk egészségéért — kit Isten éltesen — (itt levette sapkáját) egy poharat sem fogok kiüríteni.“ De a Biztos nem ügyelt a beszédre, hanem éjjeli szállást rendeltetett vendégének.

A Zsidó Szegények Intézete fundálásának napja m. h. 13d. nagy vendégséggel innepeltetott. Csaknem harmadfél száz személyből állott a Társaság Herczeg Sussex' előlulése alatt. Asztal végével próbamunkákkal előállottak a gyermekek, 's ezután a Herczeg hosszas beszédet tartott, mellyben az Intézetnek jóltévo hasznait számlálván-fel, Angliát minden Vallásbeliek menedékének nevezte; illy Intézetnek nemlétét a szárazföldön fájlalta, 's beszédét azon óhajtással rekesztette, hogy bár minden Nemzetek példát vennének Angliáról, hol Keresztyén és Zsidó atyafiságos egyességben élnek. Minekutána Ő Királyi Felségeért a poharazások megestek, a Herczeg az Intézet Igazgatójának Rothschild Úrnak egészségéért ivott, ki gyengélkedése miatt jelen nem lehetett; Oven Ur pedig a Keresztyén Vendégek egészségéért, mellyet a Herczeg megköszönt. Az önkéntvaló adakozás ez alkalommal 1228 font Sterlingre ment, mellyben Rothschild Ur magáért 's Házanépéért 126 fontot adott.

London, Mártz. 19d. Arbutnot Károly Úr, egy a Kincstár Titoknokjai közzül, azon hónap. 8d. több Parlamentbeli Barátjaihoz következő levelet intézett:

(Private)

Downigstreet, Mártz. 8d. 1822.
„Kedves Barátom! Jövő Szerdán, f. h. 13d. Lord Normauhb egy Fő-Postamesteri hivatalnak eltöröltetését fogja ajánlani, 's más nap Creevey Ur ugyan csak efélőce fog czélozni a' Napkeleti Indiai tárgyakat illető hivatal iránt.“

„Illy módon a' Koronának igazságos és szükséges befolyása napról napra megtámadtatik, 's Lord Althorpnak 's többeknek effőle czélzásaitól is tarthatunk. Ha ezen szándékoknak sikeresen elejek nem vétetik, nincs olly Miniszterium, melly az Országnek igazgatását vihesse.“

„Ugy látszik, hogy az Oppositio, kétségbeesve a' kórmány iránt, annak eszközeinek felforgatását végezte-el; 's mint-hogy a' dolog nagyon figyelemre méltóvá lett, feltettem magamban, azt az Úrnak tudtára adni olly reménység fejében, hogy az Úr szükségesnek fogja tartani, a' Gyűlésben való megjelenését 's azon iparkodást, melly szerint a' veszedelmes újítások árjának gát vetessék.“

Ezen barátságos levél, valami eddig ismeretlen úton-módon az Oppositio kezébe került, 's arról Lord John Russel az Alsóház ülésében szót tett, de minden fogamat nélkül, mivel Arbuthnot Úr nyilván kijelentette, hogy bizodalmas különlevelének, mint felyülírása is mutatja, teljességgel nem czélja másnak megsértése.

A' Courir hosszasan okoskodik a tárgyról. Gyormekesnek látszik előtte az Oppositionnak rendkívülvaló érzékenysége minden ellene intézett csekélységek felett. Megvetéssel tekint az illy nyomorult próbatételekre, mellyek által a' szabad ki nyilatkoztatások zabolán tartatnának.

Mártz. 15d. délután, Londonnak egyik utszájában, egy Gasometrum rettenetes csattanással elpattant. Itt állott a' mintegy 160 Tonna vizet magában foglaló

edény, melyből a világosító gőz-szesz a szomszéd utszákra terjesztetett. Ingenieur Morgau egy épület kőfalain túl 10 öllel vettetett-ki, s ugyan ott megholt. Néhány házakban tetemes romlás esett, s több személyek nehéz sebet kaptak. A Gasometerum elpattanásakor olly erővel rontott-ki a víz, hogy egy házat ledöntött, egy kis leányt pedig 50 ölayire ragadt magával.

Spanyol Ország.

A Király Mártz. 6dikán estve Aran-juezbe szerencsésen megérkezett; hanem a Királyi Kastély fő gondviselője, a ki ő Felségének elejébe lovaglott; olly szerencsétlenül járt, hogy lova megijedvén, úgy levetette, hogy helyben mindjárt megholt.

A Mártz. 7d. ülésben előadta az Igazság-Minisztere, a Király nevében a Corteseknek azon okokat, mellyek miatt ő Felsége a Corteseknek 1821diki, Földesúri Jussokat illető Rendeléseket meg nem erősítette. — Canga-Arguelles Úr egy értekezést olvasott-fel az Országnak állapotjáról, mellyben azt sürgette, hogy mindenek felett a Finanziára, az Amerikai tárgyakra s a Papságra fordítsák figyelmeket a Cortesek. Számos Küldöttek hasonlóan illy értelemben voltak, s a Papság, tengeri-erő, szárazon lévő katonaság, s a Finanziának ügyei ajánlottak a Corteseknek. A Tanács azt végze, hogy a Finanziára mint a társaság alkotmányának fundamentomára kell legelőbb is ügyelettel lenni.

Franczia Ország.

A Journal des Debats így adja-elő a Párizsi Tanulók Mártz. 20d. és 21d. éjjelén történt lármáját: A IV. Henrik Collegiumabeli Tanulóknak valamely Osztálya egyik Előljárójok ellen makacskodván, an-

nak az a következése lett, hogy öt ifjak, kik a Felsőségnek legnyakasabban ellenszegeztek magokat, Atyjaik házához utasítottak. Háromszáz húsz Tanuló között, nyolczvanan olyan nagy részvétellel voltak az Iskolából kizárt Társaik sorsa iránt, hogy egy Tanító-szobába bezárkozván, ott zenebonás tanácsot tartottak. A Párizsi Academia Rectora ezen rendetlenségről tudósítván, azonnal a nevezett Collegiumba ment, hogy a megzavart rendet helyreállítsa: de több óráig tartott atyai intéseinek legkisebb sikere sem lehetett. Azért azon fenyegetődzéshez volt kényszeren folyamodni, hogy keményebb eszközkhöz fog nyúlni, az illető Törvényszék segítségével. De a fenyegetéseknek sem volt több foganatja, mint a szép szó. Ennél fogva egész éjjel egy állapotban maradt a dolog. 21d. reggeli 6 órakor Katonassággal ment a Rector a Collegiumba. A Tanulók ekkor sem adták meg magokat, hanem kövekkel s tégladarabokkal hajgálták a Katonákat mind addig, míg ezek az ajtókat bétördelvén, a Tanulókat közreszorították s tizen a nyakasabbak között elfogtak. Ezek, a Közönséges Tanításra Ügyelő Királyi Tanácsos további határozásáig, szülek házához utasítottak.

Mártz. 17d. néhány rosz gondolkodású emberek Beauvoisin Hídjánál öszve csoportozván, zenebonás kiáltások között a három színű zászlót felütötték. Tüstént ott termett a Polgári és Nemzeti Testőrsereg, s a futásnak eredi támadó csoportot elszélesztette, s a támadás fejét elfogdosta.

Mártz. 19d. így irt a Lyoni Ujság: Alig czáfoltattak meg egy rövid Telegrafi Jelentés által azon nyughatatlankodtató hírek, mellyek Párizsnek s a Nyúgoti Departamentumoknak állapotjokról közönségesen elterjedtek, midőn egy újonan gondolt

eszköz által, ismét zavarba hoztattak az emberek. Tudniillik több idevaló nevezetes Kereskedő Házakhoz olyan levelek érkeztek Postán, Grenoblei Stempellel, ismeretlen aláírással, mellyekben a' jelentetik, hogy Generalis Bertou Grenobleben van 8000 fegyveres emberrel, és Lyon felé fogja útját venni. A' jó gondolkozású Kereskedők leveleiket a' Polgári Törvényszék kezébe adták, melly annak Szerzője iránt szoros nyomozást teszen. Egyébkint a' család iró, levelének fogadtatása módjából által láthatja, hogy alattomos mestersége megúttatást szerez.

A' Laonnál lévő Coucyi történetekről külömbféle módon beszélnek az Ujságlevelek. Úgy mondják: Laonban 50 támadó zenebonát kezdett, míg mások Coucyban a' harangokat félreverték, 's az utzákon és piacokon lázszító kiáltásokkal járkáltak fel 's alá. Azt is hozzá teszik, hogy a' Nemzeti Testörzö-sereg hármát ezen lázszatók közül elfogott, a' többiek pedig az erdőbe vették magokat.

A' Journal des deux Sevres így ír Mártz. 16d.: Azt a' hírt vettük Parthenayból és Thouarsból, hogy ott tökéletes csendesség van; Generalis Bertont a' Meilleraye-i erdőkön, a' St. Maxentre vívő Parthenyi Ország-úton, 's egyébfelé is nyomozták, de reá nem találtak. Azt hiszik, elhagyta Francia Országot. — A' Brüsseli Oracléba iktatott levelek szerint, Rennes környékén látták Generalis Bertont, némely csapata-beli emberekkel. De erről halgat a' Rennesi Ujság. Az Oracle azonban újra azt mondja, hogy Generalis Bertonnak nyomába akadtak Bretagnében, 's a' Breui Commendans parancsolatot vett üldöztetése iránt.

Egy Mártz. 17d. költ Királyi Parancsolat azt rendeli, hogy az elsőb rendű Departamentokban, milyen a' Párizsi is,

a' Kerület' és Departementbéli Tisztválasztók laistromát Apr. 3d. közösen ki fűggeszzék.

Mártz. 21d. Mise után audientziát nyert a' Királynál Vicomte Chateaubriand, 's mint az Angliai Országlósékekhez rendelt Követ, elindulása előtt a' Királytól elbúcsúzott.

Orvos Audouard, ki a' Hadi Miniszter megbizásából a' Pyrenaei hegyeken húzott kordont végig nézte, ezen útjából Párizsba vissza érkezett.

Muszká Ország.

A' Muszká-amerikai Kereskedő-Társaság, mellynek Privilegiumit a' Császár közelebb megerősítette, gazdagsága és birtokaiért 's a' jövődre való kinézéseieft annyival inkább magára vonja a' figyelmet, minthogy az Anglus-, 's Hollandus-napkeletindiai Társaságok után a' Világon legnevezetesebb. Fundáltatott ez Pál Császár uralkodása alatt 1797ben, 's nagy Comptoirekkel bír Irkutskban, Jakutskban, Ochotskban és Moskauban, Biztosságokkal pedig Kasanban, Tomskban és Kamtschatkában. 1818ig, és így 21 esztendő alatt csak egyedül prémet 16,000,000 Rúbel árút vitt ki a' Társaság, 's magában Kiachtában a' Chinai határszélen 2 1/2 millió vámot fizetett. A' Társaság 500 Rubeles Aktziákon áll, mellyekből csaknem 8000 adatott ki, de becsek most 600 Rubelen is túl jár. Közelebb, az éjszak-nyugotközi Amerikai parton az Új-Archangeli derék kikötőt szerezte meg a' Társaság, hol 10,000-nél több Vadak tértek a' Keresztyén Vallásra. Sirka szigetén egy Be-tegekházának felállítására, a' Társaság 57,000 Rubelt tett le.

Német Ország.

Wiesbadenben Mártz. 26. a' Nas

sauí Herczegség Rendeinek üléseit; Status Miniszter Marschal Úr, egy fontos beszéddel nyitotta-meg. Ennek fő tárgya, volt, az Uralkodó Herczegnek azon gondolkozása, melly szerént, mindennemű adókat, a' tiszta jövedelmekhez tökéletesben mérve, óhajtana az adózó személyek között felosztatni.

Két Sziczihiák' Országa.

Nápolyból Mártz. 11d. Generalis Roth, a' Basilicatában, a' lakosoknak örömköltásaival fogadtatott. — Calvello Laurenzana, 's ezeknek környékei, a' Királyi Biztost, alattvalói hűségekről bizonyossá tettek. Már végbe ment fegyverből lett kivetkeztetések. A' Calvellói történetek iránt indított per végéhez közelget; a' Laurenzani is sebessen foly.

Újabb Tudósítások.

Brasilia. A' legújabb Londoni Újságok Mártz. 21 és 22dikéről nevezetes hírekkel telnek-el Brasiliáról. A' Courir így szól Mártz. 21d.

„Darmouthba Admiralis Cockburn, Pernambucóból m. h. 12dikéig, Rio de Janeiróból Jan. 19dikéig terjedt hírekkel érkezett-meg. Ezek mind két Tartomány-nak az Anyaországtól Portugalliától való függetlenségét tárgyazzák, ha ugyan az utóbbi történetek tökéletesen el nem szaggatták mind azon köteleket, mellyek eddig ezen Coloniákat az Anyaországhoz csatolták. A' Rio de Janeirói hírek arra mutatnak, hogy minekutánna a' Cortesek parancsolatja, melly által a' Korona-Herczeg Európába visszahivatik, Lisbonból megérkezett; az addig lappangó nyughatatlanságok a' nép közt magokat kiütötték 's veszedelmes következtésekkel teljesek. A' Camara vagy törvényhozótest tüstént

összevgyülekezett, 's illy' szorgos esetben előveendő sinórmértékek felett tanácskozott. Az idővel való gazdálkodás csak hamar határozást tétetett. Megegyeztek, hogy a' Korona-Herczegnek olly előterjesztést küldjenek, mellyben elútazásának veszedelmes következtései előadassanak, 's ő a' Brasiliába maradásra a' nép nevében sürgetően kéretessék. Ezen Memoria-lisnak minél nagyobb fényvel való általadására Processio rendeltetett, melly azt a' Korona-Herczegnek megvívye. Kegyesen fogadta ezt a' Korona-Herczeg, 's kevés gondolkozás után megegyezett a' bent irt kívánságban. Egyezése nagy örvendezéssel innepeltetett, 's a' Város 3 éjjel kivilágosittatott. De az öröminneplések 2000-ből álló Portugalliai Regementeknek mozgásaik által nem kevésse zavartattak-meg. Ezek fegyveresen jöven Kaszárnyájokból, a' Királyi palota előtt lévő erős kastélyt elfoglalták. A' Brasiliai nem kevesebb számú Regementek hasonlóan fegyverhez kaptak.

(A' többi következik).

B é c s.

Császárné és Királyné Ó Felségének mint Csillag-Kereszt-Rend' Véd Aszszonyának kegyelmes rendeléséből, Nagy Hét előtt való Csőtörtökön, Mártz. 28d. a' Cs. K. Udvari Templomban, reggeli 7 órakor, Idvezítőnk szenvedéseire emlékeztető áhítatos Könyörgések kezdettek, mellyek estvéli 7 órakor szent áldással rekesztettek-bé. Császárné és Királyné Ó Felsége, a' Cs. K. Fő Herczegaszszonyokkal, Estei Mária Beatrix Herczegaszszonnyal, 's a' nevezett Rend' itt lévő Dámáival, úránként egymást váltva, az Isteni tisztelet végével pedig, mind öszveséggel megjelentek.

April. 3d. Bécsben, a' Státuspapi-
rosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal Conv.
Pénzben 74 5/16; Ugyan az 2 1/2 pCtmal
—; Sorvonásos költsön 1820ról 100 for.
C. P. —; Ugyan az 1821ről 100 f. C. Pénz-
ben 93; Bizonyítás 1821dik költsönről
100 forintért C. P-ben 93 5/8; Bécs Városi-
Banko Obligáziók 2 1/2 pCtmal 35 1/2; 100
forint Conv. P. 250 f. V. Cz-ban. —
1 Bank-Aktzia 664 3/5 f. C. P.

Magyar Ország.

Buda. Primás Ó Herczege foly-
tatván Fő Pásztori Egyházi látogatásait,
m. h. 21d. és 22d. az Ó-Budai; 25d. és
26d. pedig a' Szent-Endrei Templomokat,
Plebaniákat és Iskolákat méltogatott meg-
vizsgálni. Mind két helyen fényesen fog-
adtatott Ó Primási Herczege az Ura-
dalmi Tisztviselőktől (nevezetesen Ó-Bu-
dán Kormányszéki Tanácsos és Kamarai
Prefektus Németh Sándor Úr vezérlése
alatt) 's számos Vármegyeheli Tisztvis-
előktől. Szent-Endrén különösen díszesi-
tette ezen Egyházi látogatást. Cziráki és
Dienesfalvi Gróf Cziráky Antal K. Vi-
ce Kincstartó 's a' Fő Mélt. K. Udvari Ma-
gyar Kamara Vice-Elölülőjének Ó Excel-
lentiájának, 's T. N. Pest Vármegye Máso-
dik Al-Ispánjának Tek. Kovács György
Úrának jelenlétek.

Hazafi adások a' Cs. K. Katonáság ré-
szére: Kapitány Áron Sándor Úr, ki di-
cséretes hosszúság szolgálatja után, Bihar
Vármegyében Belényesen penzióban él,
a' Hessen-Homburg Huszár Regementjebi
ott szállásoló Oberstlieutenant 2d. Svad-
rona Legénységének fejenként mult Octo-
berétől fogva már háromszor adott egy egy
font húst 's egy egy ize bort: u. m. a' ne-
vezett Svadron bérúkkolásakor; Ó Cs. K.

Felsége születése ünnepe, 's végre, mi-
dön egy azon Svadronbeli 'Sidó Vallású
Rekruta a' R. Catholica Hitet elfogadta és
megkeresztelkedett. (A' tisztelt Kapitány
Úr egyszersmind Keresztatyja volt az új
Kereszténynek, kit gazdagon megajándé-
kozott) — Ferencz Károly Ó Cs. K.
Fő Herczege Gyalog Regementjebeli
Pécsi Nevendékek számára Petrovsz-
kyné Asszonyoság szül. Gaal 12 Mérő
tisztá-búzá, 's ottani Polgár Treiber
János Úr 100 f. V. Cz. ajándékozta —
Duna Földváron kvártélyozó Legénysége
az Anglus Király Huszár Regementjének
a' Közönségtől fejenként fél font sertés-
húst kapott; ezen kívül Rath Leopold
sütőmestertől 1 1/2 cseber bort öszveség-
gel 's egy fejer kenyeret fejenként; Rath
János sütőmestertől 2 1/2 cseber bort ösz-
veséggel, 's egy fejer kenyeret fejenként;
Kötélgyártómester Geigertől 2 eseber
bort; Kereskedő Eberletől 1/2 cseber
ó Slivoviczát; Patikárius Padostól és Ser-
főző Hörtertől 1 font marhahúst fe-
jenként.

Pozsony. Aszódi L. Bárá Podma-
niczky József, Cs. K. Valóságos Belső
Titkos Status Tanácsos T. N. Bács és Bod-
rogh törv. egyesült Vármegyéknek Fő Isp-
ánja, Ó Excellentiájja, ki mind Hazánk-
ban mind a' Külföldön a' tudományok kü-
lönös előmozdítójának igen méltán tartat-
ták, az itteni Evang. Lyceumnak, a' mult
Júniusban, egy Londonban készült, 's hí-
res Góthai Astronomus Bárá Zachtól 100
darab aranyon vett Hadleyi Tükör-Sextans,
ahoz való mesterséges Horizonttal aján-
dekozott. (A' Hállai Közönséges Literatu-
rai-Ujságba, Sept. 1821, hol ezen aján-
dekról emlékezet tetetik, az a' hiba esű-
szott-bé, hogy a' mesterséges Horizon Mün-
chenben készítettet, 's Bárá A. P. által
vétetett volna meg).

Az első Féllesztendei Examenek a' Pozsonyi Evang. Lyceumban Mártz. 1sőjétől 8dikig tartattak. Azon hónap 14d. iktattott-bé Grailich Úr a' Grammaticai Tanítószékbe.

I d ő j á r á s.

A' Brünni Újság, melly az időjárásnak hónaponként rendes általnézéseit közli, a' mult Februáriusi 's általjában az egész téli lágy időről ezt írja: „Februárius hónapja állandó 's nagy részint meleg volt. Több szélességeken olly idő járt, a' millyet csak Mártziusban várhatni. Teljesen száraz és jó utak. A' Barometrumnak állandó magas állása; a' közép magasságnál az lejjebb nem volt. Európának több részeiben zivatarok és földindulások, különösen a' Vezuv' kirohanásakor. 6dikig változott az idő, de 7diktől 16dikig állandóul tiszta és száraz volt. Ekkor ismét állandóul lágyan tartott mindenkor délkeletközi széllel, melly a' 200 mértföldnyi hosszúságu hóval fedett Karpath' hegyeiről fűjt, 's innen az éjjelek rendszeren hűsek, 's a' reggelek fagyal jártak. A' hegyes részekben jó de kevés ideig tartó szánút volt. A' Dél- és Közép- Morva Országi mezőségen egész télen semmi állandó hó, 's így szánút sem volt. — Februáriusnak éjjelei általjában gyenge fagyal jártal 's alig volt 2 vagy 3 nap, melynek reggelén fagy vagy dörnye lett volna. Így a' Thermometrum beli kéneső minden nap fel és alá járta a' fagyaláló pontot. Leghidegebb reggelek voltak 2, 3, 8, 9, 12, 13, 14, 16, 23 és 24d. mellyeken a' kéneső a' Thermometrumban 3 grádustól 7ig szállott a' fagyalálóponton alá. — Az éjjeli fagyok és derek, 's a' napfényes harmatok 7diktől 16dikig a' téli vetésnek, kivált a' hegyek közt sokat ártottak. Ködös reggelek Febr.

4, 5, 6, 9, 18, 19, és 26d. — Sűrű ködös nappalok 21, 25 és 27d. — 2dikban legnagyobb fagyaláló köd volt mind a' hegyeken mind a' lapályon. Legszebb napok voltak 20, 24, 25, 26, 27, és 28dik, 's ezek közt a' 26diki valóságos tavasznap — Febr. 14d. pacsirtahang hallatszott Brünnben 's Spachendorfon, melly 20, 's kivált 26dikban közönséges leve — 20d. körül énekelte a' rigó, hangicsált a' pinty, 's a' barázdabillegetek megjelentek; a' cseresznyefák rügyezni kezdetek, az éger- és mogyorófák virágoztak. Sőt 26d. a' méhek is repdestek, 's a' vadlúdak csoportosan szállongtak Morvában, éjszának tartván. Estve a' denevérek számosan repkedtek. Febr. végén költő madarak találtattak az erdőkön, a' többek közt (a' Stanitzi Uradalomban) húosmadár költött — Preglhofban 2dtől 28dikig egy tyúk a' szabadon, minden ügyelés nélkül költött 6 csibét. — Radenwaldban, Hannoverában 7 golya telett szokott helyén a' háztetőn. Hasonló történhetett Német Orzágnak több helyein is, különben hol vette volna magát az a' 32 számból álló golyasereg, melly Febr. 7d. 9 1/2 órákor Spandau felől Berlin felett repült-el; minthogy azon tájakon Aprilis előtt ritkán jelennek-meg golyák. — Biljoenben, Belgiumban, teljes szál rozskalászokat lehetett a' mezőn szedni, mellyeknek csak megérelelésekre lett volna a' nyári melegre szükségek. — Valamint 1821ben alig volt nyáruunk, úgy most a' tél maradt-el, 's a' kora tavaszt hosszúságos ősz követte. — Hamburgban egész télen által csak valami 12 órai fagy és álló hó volt. — Midőn a' magas éjszaken, Muszka Országban, Svecziában 's a' t., a' tél nagyon lágyan viselné magát, 's a' meleg és nedves idő bévágna újját minden óhajtott téli kereskedésnek; akkor a' déli szélességeken, Európának délnyugoti részén, hal-

latlan kemény tél uralkodott. Madridban szélre lehetett korcsolyázni, 's Lisbonában Jan. végén olly nagy volt a' hideg, hogy Portugallia fő városának útszájain reggelenként megfagyott emberek találtak.

L i t e r a t u r a.

Bécs, sorsa, 's emlékezeteségei. (Wien, seine Geschichte und seine Denkwürdigkeiten) — Cs. Kir. Tanácsos Báró Hormayr Úr e' cím alatt szándékozik kiadni, több esztendőök olta mély tudománnyal 's históriai ismeretekkel szorgalmasan gyűjtögetett tapasztalásainak gyümölcseit, a' Keresztység első Fejedelmeinek ötszáz esztendőök lakóhelyéről, a' legnevezetesebb történeteknek gyűjtő-pontjától, 's a' mesterség 's régiségbeli tömémentelen kincsnek tárházáról, Bécsről. — Hogy nagy czéljában kívánt véget érhessen Báró Hormayr, több jeles Tudósokkal fogott az iránt kezét 's azokkal egy társaságban adatik ki a' fontos Munka, jövő Újesztendőön kezdve, hónapos Füzetekben, különösen díszes képekkel, olly módon mint a' Belveder Galleriája Haas Könyvárosuál, de olcsóbban 's még is pompásan.

A' Munka Bécsnek históriáján fog kezdődni, melly elég gazdaggá lett, miolta Marcus Aurelius itt irta elmékedéseit, 's Odoaker szent Severin szájából értette jövő nagyságát a' napnyugoti Császárságnak omladékain, szinte a' Középidőnek kevély lelkéig, a' sok hadakig és ostromokig, mellyekben Bécs a' hitnek, erkölcsnek, 's pallérozódnak Napnyugoton erős bástyája volt a' Török Félhold ellen.

Minekélőtte az egész Munkának menetelét, mellybe már 3 esztendő olta sok elődolgozások estek; a' jövő nyár folytatában bő jelentés adná hírtül, addig is kívántuk iránta Érdemes Olyasójinkat figyelmetesekké tenni.

Papiros-malom Árenda.

A' Nagy Enyedi Ref. Kollégium papiros-malma, melly a' Várostól fél órányira, Fel-Enyeden van, a' folyó 1822. dik esztendő Május hónapjának első napján, kótyavetye által a' többet ígérőnek, árendába fog bocsátatni, több esztendőkre. A' malom új, ép, jó móddal készült, és minden megkívántató szükségéi és beneficiumai meg vannak.

A' kótyavetye Május első napján fog tartatni, a' Kollégium Udvarbirói házánál; de az Árenda terminusa Június első napján kezdődik. A' ki az árendának pontjairól és a' malomnak állapotjáról bővebb tudósítást kíván, személyesen vagy levél által értekeződhetik ez iránt a' Kollégium mostani T. Rectorával Professor Köteles Sámuel Úrral.

J e l e n t é s.

Komáry István, Bécsi Privilegiált Fortepiánó készítő Mester, Miskolczi Fi, kinek jól készült, szép, és kellemetes hangú Fortepiánóit innen Külföldre is elhordják, ajánlja magát, tisztelettel, minden Titt. Hazájafijainak, hogy ha tartós és jó Fortepiánóra leszen szükségék; 's ehésképest jelenti, hogy mostani szállása ez: Zu Mariahilf, in der kleinen Kirchengasse Nro 26 im 2ten Stock.